

Τα «μικρά» του Ασφαλιστικού

*Γιώργος Παπαδημητρίου**

I

Το Ασφαλιστικό έγινε αντικείμενο αντιπαραθέσεων και αντεγκλήσεων, προτού αρχίσει ο κοινωνικός διάλογος. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την έναρξη του αποτελούν αφενός ο προσδιορισμός των βασικών θέσεων της Κυβέρνησης και αφετέρου η ακριβής καταγραφή των δεδομένων του προβλήματος. Ο διάλογος αρχίζει όμως χωρίς τη συνδρομή τους. Πράγματι, η Κυβέρνηση περιορίζεται μόνο στον καθορισμό της ατζέντας, χωρίς να διατυπώνει θέσεις και χωρίς οι συμμετέχοντες να έχουν ακριβή εικόνα του προβλήματος. Ο διάλογος ξεκινά λοιπόν με ελλείμματα όχι μόνο για τα μεγάλα αλλά και για τα μικρά προβλήματα του Ασφαλιστικού. Ελλείμματα, τα οποία υποθηκεύουν από την αρχή την πραγματοποίησή του.

Είναι αλήθεια ότι κατά καιρούς έχουν καταβληθεί προσπάθειες τόσο από τις αρμόδιες υπηρεσίες όσο και από εξωτερικούς συμβούλους ή διεθνείς οργανισμούς να καταγραφούν οι βασικές πτυχές του προβλήματος. Όσο η αντιμετώπιση του Ασφαλιστικού γινόταν επιτακτική τόσο προέβαλε πειστικά η ανάγκη ακριβούς απεικόνισης των δεδομένων του, ενόψει μάλιστα του γεγονότος ότι σε πολλά ασφαλιστικά ταμεία επικρατεί εν πολλοίς χάος. Μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα, η Πολιτεία εισήγαγε νέους θεσμούς και ίδρυσε νέες διοικητικές μονάδες για να αποκτήσει κάποτε πλήρη και αξιόπιστη εικόνα της κατάστασης.

II

Γι' αυτόν το σκοπό συστάθηκε το 2002 ειδική ανεξάρτητη αρχή, η Εθνική Αναλογιστική Αρχή. Στη δικαιοδοσία της ανήκουν ιδίως η σύνταξη αναλογιστικών εκθέσεων στο πλαίσιο του μακροχρόνιου οικονομικού και χρηματοδοτικού σχεδιασμού, η παρακολούθηση των αναλογιστικών δεδομένων των ασφαλιστικών

* Καθηγητής Πανεπιστημίου - Βουλευτής Επικρατείας του ΠΑΣΟΚ.

οργανισμών, η σύνταξη γνωμοδοτήσεων, η επεξεργασία προτάσεων για ειδικότερα θέματα αναλογιστικής αποτίμησης και η εκπόνηση ετήσιων εκθέσεων για κάθε ασφαλιστικό οργανισμό. Η Αρχή καθορίζει επίσης τις προδιαγραφές των αναλογιστικών μελετών και συντάσσει αναλογιστικούς πίνακες.

Εντελώς πρόσφατα συστάθηκε ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (Η.ΔΙ.Κ.Α.). Πρόκειται για ένα νέο θεσμικό εργαλείο που αποβλέπει στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση του ασφαλιστικού συστήματος. Η εταιρία καλείται ιδίως να οργανώνει και να υποστηρίζει Συστήματα Πληροφορικής και Επικοινωνιών, να εξυπηρετεί ηλεκτρονικά όσους συναλλάσσονται με τα ασφαλιστικά ταμεία, να συμβάλλει στην ενοποίηση και διαχείριση του συνόλου των πληροφοριών και να παρέχει συμβουλές και πληροφορίες στους ασφαλιστικούς οργανισμούς, το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την περιγραφή της δραστηριότητάς της προκύπτει ότι οι σκοποί της σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την αρμοδιότητα της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

Επίσης αναδιαρθρώθηκε η Υπηρεσία Ελέγχου Δαπανών Υγείας στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΥΠ.Ε.Φ.Υ.Φ.Κ.Α) και συστάθηκε θέση Γενικού Επιθεωρητή που είναι επικεφαλής. Η αναβάθμιση της Υπηρεσίας και ο Γενικός Επιθεωρητής αποσκοπούν στη βελτίωση του ελέγχου και τον εξορθολογισμό των δαπανών υγείας, οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν διογκωθεί υπέρμετρα. Υπό αυτήν την έννοια, αποτελούν παράμετρο του θεσμικού οπλοστασίου για την εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος.

III

Ο νομοθέτης επιχείρησε με νέους θεσμούς και νέες ρυθμίσεις να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ακριβή καταγραφή των δεδομένων του Ασφαλιστικού και την αντιμετώπιση θυλάκων διαφθοράς. Θα περίμενε λοιπόν κανείς, οι επιλογές του να αποδώσουν συγκεκριμένους καρπούς. Αυτό όμως δεν μπορεί να συμβεί για τους λόγους που θα προσπαθήσω να εξηγήσω με κάθε δυνατή συντομία.

Στη χώρα μας εξακολουθεί να δεσπόζει το κανονιστικό και όχι το επιχειρησιακό πρότυπο. Η Πολιτεία περιορίζεται συνήθως στην εισαγωγή νέων θεσμών και τη θέσπιση κανόνων, παραλείποντας να δημιουργήσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους. Οι πολίτες μένουν έτσι με την εντύπωση ότι

για την προώθηση μιας πολιτικής αρκεί η ενεργοποίηση του νομοθέτη, χωρίς να απαιτείται η εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για να εγγυηθεί την πραγμάτωση των επιλογών του. Η πολιτική που ενσωματώνεται σε νόμους παραμένει επί μακρόν ή και εσαεί έκθετη, χωρίς -όπως θα περίμενε κανείς- να παράγει απτά αποτελέσματα. Πρόκειται για μία από τις σημαντικότερες παθογένειες του πολιτικού μας συστήματος.

IV

Όσα αναφέρθηκαν είναι αποκαλυπτικά. Η Εθνική Αναλογιστική Αρχή εξακολουθεί, πέντε σχεδόν χρόνια μετά τη σύστασή της, να υπολειτουργεί. Με ελλιπή στελέχωση, εξαιρετικά περιορισμένους πόρους και χωρίς σχέδιο αδυνατεί να εκπληρώσει την αποστολή της. Και να σκεφτεί κανείς ότι πρόκειται για Ανεξάρτητη Αρχή με όλες τις δυνατότητες που της παρέχει ο νόμος για την ευέλικτη και την αποτελεσματική λειτουργία της!

Εξ άλλου, η Η.ΔΙ.Κ.Α. συμπληρώνει και φαίνεται να επικαλύπτει εν μέρει την Αναλογιστική Αρχή. Είναι γι' αυτό απορίας άξιο, ότι το πρόβλημα της αρμονικής συνέργειας και συνάρθρωσής τους δεν αντιμετωπίστηκε διόλου. Οι δύο θεσμοί θα αρχίσουν αναπόφευκτα να αναζητούν την οριοθέτησή τους. Στη δυσκολία αυτή πρέπει να προσθέσει κανείς και το χρόνο που απαιτείται για τη λειτουργία της εταιρίας.

Τα ίδια ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, για την ΥΠ.Ε.Φ.Υ.Φ.Κ.Α. Και υπό τη νέα οργάνωσή της θα συνεχίσει να πορεύεται χωρίς επιχειρησιακό σχέδιο. Ωσπου να επιλυθούν τα προβλήματα για τη λειτουργία της, είναι σίγουρο ότι θα παρέλθουν περισσότερα από δύο χρόνια. Στο διάστημα αυτό θα συνεχίσουν να διογκώνονται οι δαπάνες υγείας. Τότε θα σοφιστούμε ίσως κάτι άλλο για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα! Πάντοτε βέβαια σε επίπεδο θεσμών και νόμων και ποτέ στη βάση ενός συνεκτικού επιχειρησιακού σχεδίου!

V

Το Ασφαλιστικό αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις της εποχής μας. Οφείλουμε γι' αυτό να το συζητήσουμε χωρίς άλλη καθυστέρηση με σοβαρότητα. Εκτός από τα μεγάλα προβλήματα που το προσδιορίζουν, υπάρχουν και

πολλά μικρά, τα οποία δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητα. Σε αυτά ανήκουν ιδίως οι νέοι θεσμοί και οι νέες πρακτικές που έχουμε ανάγκη για την ακριβή καταγραφή όλων των δεδομένων του. Αν δεν αποκτήσουμε σαφή εικόνα τους, κάθε συζήτηση θα εκτρέπεται σε άγονες και δικαιολογημένες αμφισβητήσεις. Είναι καιρός λοιπόν, με βάση το επιχειρησιακό και όχι το κανονιστικό πρότυπο, να αντιμετωπίσουμε με σύγχρονες αντιλήψεις και τα μικρά προβλήματα του Ασφαλιστικού. [873]

Kathpros/asfalistikoteliko/7.11.07